

Każdy z nas, niezależnie od wieku, chętnie podziwia otaczający nas świat przyrody. Jednak ludzkie oko nie potrafi przeniknąć do głębi królestwa roślin oraz poznać i zrozumieć zasady funkcjonowania i wszystkie prawa rządzące światem zwierząt.

W XXI wieku w zgłębianiu tajników środowiska przyrodniczego pomagają nam perfekcyjne techniki oraz talent prawdziwych obserwatorów fenomenów życia. Do mistrzów sztuki podpatrywania przyrody, jeszcze w dobie filmów czarno-białych należał Włodzimierz Puchalski. Stał się on wzorcem godnym naśladowania dla następnych pokoleń filmowców przyrody, których wspomagają nowoczesne techniki i sprzęt.

Wśród filmowców przyrody młodego pokolenia szczególne miejsce zajmują bracia Tomasz i Michał Ogrodowczykowie z Ośrodka Rozwojowo-Wdrożeniowego Lasów Państwowych w Bedoniu.

Ekipa filmowa w akcji zimą, kilka lat temu w Birczy.

W studiu tym filmy dotyczące bogactwa przyrody Polski, a zwłaszcza lasów, powstają już od 1984 r. Początkowo miały charakter instruktażowy wskazując pracę leśnych ludzi oraz problemy, którym muszą oni sprostać: walka ze szkodnikami lasu, kłusownictwem, zasady BHP przy pozyskiwaniu drewna oraz pokonywanie trudności w hodowli, pielęgnacji i urządzaniu lasu.

Zmiana modelu lasu i leśnictwa w Polsce z biegiem lat zaczęła eksponować nie tylko jego głów-

Ekipa filmowa startuje do zdjęć z parolotni.

wa. Przykładem tego może być dzieło Tomasza Ogrodowczyka, który stworzył na płytach CD piękną symfonię odgłosów natury, zatytułowaną „Wielkie koncerty polskiej przyrody”. Rozbrzmiewa w nich śpiew ptaków, rechoczą żaby, „grają” pasikoniki i świerszcze.

Następnym etapem muzycznych ilustracji świata fauny był tryptyk „Jaki to ptak?”, dzięki któremu słuchacz na tle trel 120 gatunków ptaków Polski ma okazję poznać ciekawe zachowania, ceremonie godowe, a także dowiedzieć się o szczegółach pozwalających odróżnić głos charakterystyczny dla danego ga-

na funkcję – produkcję drewna, ale również istotną rolę środowiskotwórczą. Wówczas filmy przyrodnicze tych autorów stały się źródłem wiedzy zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i całego społec-

był dla Lasów Państwowych wyróżnienie na X Ogólnopolskim i VI Międzynarodowym Festiwalu Filmów Ekologicznych im. Macieja Łukowskiego **EKOFILM 2008** w Nowogardzie za „niezwykle intere-

Tajemnice przyrody w zasięgu ręki

czeństwa. Stanowiły one ilustrację, że lasy jako skomplikowane i najbardziej złożone ekosystemy lądowe mogą zachwycać, fascynować i być źródłem kształtowania podstaw wobec przyrody. Ukazanie obrazu walorów przyrodniczych i unikalnej polskiej przyrody stanowiło doskonały środek dydaktyczny i atrakcyjną formę przekazu treści.

Film pt. „Skrzydłaci sprzymierzeńcy lasu” (2007), który powstał we współpracy z pomysłodawcą scenariusza dr. **Przemysławem Sujakiem** z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, był swoistą sagą życia i zwyczajów panujących u najczęściej spotykanych gatunków ptaków. Widz oglądający ceremonie zalotów, specyfikę zachowań lęgowych, opiekę rodziców nad pisklętami czy zapewnienie „higieny” gniazd, obok podziwu otrzymuje ogromną dawkę wiedzy merytorycznej w bardzo przystępnej i popularyzatorskiej formie. Cieszy fakt, że obecnie coraz częściej inspiracją dla kolejnych filmów są doświadczenia oraz wiedza merytoryczna leśników oraz naukowców – przyrodników.

Wyjątkowym sukcesem był film „Moczary i uroczyska”, który zdo-

sującą i poznawczą wędrowkę po urokliwych przyrodniczo miejscach Polski”. W tym samym roku film ten otrzymał główną nagrodę za wartości ekologiczne na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Turystycznych Art&Tour w Portugalii, gdzie pokonał 157 filmów z całego świata. Uznanie i kolejne laury zdobył on również na Festiwalu Filmowym „Człowiek i Przyroda” w Irkucku, w którym rywalizowało o laur zwycięstwa 39 filmów z 20 krajów świata. Film ten stał się swoistą wizytówką perfekcji i sztuki wiedzy przyrodniczej spopularyzowanej obrazami, które pozostają na długo w pamięci.

Wyjątkowo sugestywną drogą przekazu uroków przyrody może być różnorodna forma dźwięko-

tunku. Np. sroka jest specjalistką w naśladowaniu głosu myszołowa, puszczyka lub kruka, a szpak „utożsamia się” z głosem wilgi.

Kolejnym przedsięwzięciem obu autorów były nagrania głosów zwierząt – od turkucia podjadka do watahy wyjących wilków, z cyklu pt. „Tajemnice puszczy – rozpoznawanie głosów zwierząt”. Słuchanie tych nagrań to praktyczna lekcja życia lasu i jego mieszkańców, mobilizująca każdego do odpoczynku od monitora telewizora czy komputera, na łonie natury. Nagrania te zdobyły nagrodę w konkursie Lasów Państwowych im. Adama Loreta w 2007 r. i wyróżnienie, jako najlepszy środek dydaktyczny w 2009 na Łódzkich Targach Edukacyjnych.

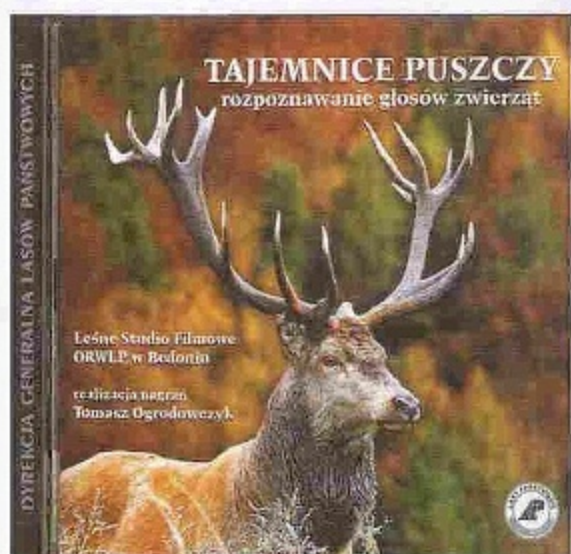
Aktualnie filmowcy z Bedonia chcą zmierzyć się z jeszcze innym

Realizacja w terenie - Tomasz Ogrodowczyk w olsie.

wyzwaniem: przenieść na ekran najciekawsze tereny polskiej przyrody, gdzie prowadzone są badania naukowe. Zamierzeniem autorów jest stworzenie – we współpracy z naukowcami – scenariuszy filmowych, które w sposób przystępny przedstawiłyby społeczeństwu sens wieloletnich badań w polskich lasach oraz praktyczne zastosowanie ich wyników. Pomysłem na realizację tego celu podzielił się oni z uczestnikami seminarium poświęconego technikom realizacji filmów przyrodniczych, które odbyło się w dniu 26 kwietnia br. w Instytucie Badawczym Leśnictwa w Sękocinie Starym.

W trakcie spotkania bracia Ogrodowcykowie otrzymali od

Zrealizowana przez Tomasza Ogrodowczyka płyta CD „Tajemnice puszczy” to wspaniała praktyczna lekcja życia mieszkańców lasu.

pracowników naukowych propozycje tematów, które warto byłoby zaprezentować nie tylko miłośnikom przyrody. Zasygnalizowano hasłowo bardzo interesujące i aktualne problemy, m.in. „Zachowanie zasobów genowych drzew leśnych w Polsce”, „Kradzieże drewna w lasach – identyfikacja za pomocą DNA”, „Rezerwat florystyczny „Grzędy” w Biebrzańskim Parku Narodowym – nestor wśród rezerwatów w Polsce” czy też wykorzystanie preparatu biologicznego PgIBL zabezpieczającego lasy przed infekcją grzybów patogennych.

Pomysł filmowej popularyzacji wyników wieloletnich badań leśnych jest ciekawym przykładem symbiozy nauki z praktyką leśną, pokazanej w atrakcyjnej formie przy pomocy najnowszych technologii i technik rejestracji obrazu i dźwięku.

Tekst: ARTUR SAWICKI

Instytut Badawczy Leśnictwa

Źdjęcia: arch. ORWLP w Bedoniu

W służbie ludziom i przyrodzie

Gwarancją sukcesu filmu przyrodniczego jest przede wszystkim ciekawe przedstawienie zjawiska, osobliwości przyrodniczych, scen z życia zwierząt lub przemian w ciągu czterech pór roku. Realizację ujęć filmowych trzeba skondensować w ciągu kilku dni, żeby pokazać najciekawsze fragmenty życia np. moment składania jaj przez żurawie, który co roku przypada na długi weekend majowy. Dorobek studia filmowego w ORWLP Bedoniu, to aż 150 filmów nakręconych od 1984 r., czyli od początku jego istnienia.

Zgodnie ze słowami inż. Tomasza Modlińskiego, kierownika Leśnego Studia Filmowego, genezą tego typu produkcji była realizacja filmów na potrzeby dokumentowania badań leśnych o charakterze wdrożeniowym.

Następnym etapem projekcji filmowych było spopularyzowanie bogactwa przyrody polskich lasów oraz przedstawienie praktycznych działań leśników zmierzających do zachowania tych zasobów. Filmy te mają szczególne znaczenie w edukacji i są skuteczną formą propagowania wiedzy przyrodniczej i ciekawą pomocą dydaktyczną. W uznaniu perfekcji i kunsztu sztuki filmowej realizatorów z Bedonia filmy i płyty audio-CD z odgłosami przyrody zostały wpisane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do obowiązującego obecnie wykazu środków dydaktycznych. W 2009 r. do szczególnych sukcesów filmowców z Bedonia należy zaliczyć fakt, że ich filmy m.in. „Skarby leśnego królestwa”, „Leśne kompleksy promocyjne” czy „Brama na wciąż otwartą” wyemitowane na przyrodniczym kanale telewizji satelitarnej „Planeta” w ciągu pół roku obejrzało aż 600 tys. widzów.

Tomasz Modliński podkreśla jednoznacznie, że w dobie nowoczesnych technologii wszystkie obecnie realizowane filmy powinny powstawać w technologii HD. Format ten będzie standardem telewizyjnym w ciągu najbliższych 2 lat. Kluczem do suk-

cesu, obok techniki i pięknego obrazu, jest również interesująca narracja. Dlatego też w filmach przyrodniczych realizowanych w Bedoniu najczęściej swego głosu „użyczają” takie sławy radia i telewizji, jak: Krystyna Czubówna, Ksawery Jasieński, Janusz Sztybel czy Wojciech Gąssowski.

Warto podkreślić, że autorami scenariuszy tych fascynujących filmów są naukowcy i praktycy leśnicy. Jednak nie wszyscy zdają sobie sprawę, że czas realizacji od momentu nakręcenia ciekawych ujęć w terenie do wyemitowania na ekranie, to często okres 3-4 lat. Wiedza, cierpliwość oraz umiejętność pokazania najciekawszych zjawisk w przyrodzie, to recepta na zdobycie widowni. Dowodem tego mogą być sukcesy filmu „Moczary i uroczyska”.

Według słów Tomasza Modlińskiego, filmowcy z Bedonia widzą swą pracę, jako próbę wypełnienia misji Lasów Państwowych w zakresie przekazywania a społeczeństwu prawdziwego obrazu polskiego lasu i leśnictwa, szczególnie w zakresie jego bogactwa, różnorodności biologicznej, unikalnej w skali europejskiej. AS

Tomasz Modliński, kierownik Leśnego Studia Filmowego ORWLP w Bedoniu.

Coś do plecaka

Od 4 czerwca w „Nowej Trybunie Opolskiej” – najbardziej poczytnym dzienniku Opolszczyzny, będą się codziennie ukazywać – w formie wkładki – materiały przygotowane przez leśników z myślą o zwiedzających ten region wycieczkowiczach i turystach. W sumie stworzą one „Turystyczny Atlas Lasów Opolszczyzny”.

Kolejne arkusze będą zawierać szczegółowe mapy, każda obejmująca jeden obręb leśny. Znajdą się na nich m.in.: ♦ rezerwaty i pomniki przyrody oraz inne miejsca i obszary chronionej przyrody ♦ trasy leśnych ścieżek edukacyjnych ♦ ośrodki i izby leśne ♦ ścieżki rowerowe i konne ♦ leśne parkingi i wiaty z miejscami, gdzie po wędrownicy czy przejażdżce można wypocząć i popiknikować pod koronami drzew. Na mapach będą zaznaczone współrzędne GPS.

Lasy w mediach

Składający się z 33 map atlas może stanowić doskonałą pomoc merytoryczną dla wychowawców, nauczycieli i społeczników organizujących wycieczki uczące poznawać przyrodę dla dzieci i dorosłych. Z pewnością przyda się także wszystkim „okazjonalnym” wędrownicom i rowerzystom lubiącym weekendowe wypady w pozamiejską zieleni.

Atlas można będzie kupić tylko z „Nową Trybuną Opolską”.

W TVP i internecie

„Las wokół nas” – to tytuł cyklu, jaki tej wiosny realizuje Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu we współpracy z wrocławskim oddziałem Telewizji Polskiej. 10 programów telewizyjnych pod powyższym

tytułem można oglądać co drugi czwartek o godz. 18.15 w TVP Wrocław.

13-minutowe audycje mają charakter zamkniętych modułów tematycznych. Leśnicy z poszczególnych nadleśnictw RDLP przybliżają w nich najbardziej interesujące zagadnienia z zakresu leśnictwa, ochrony przyrody, udostępniania lasu społeczeństwu oraz współpracy leśników z samorządami i społecznościami lokalnymi.

Jak wykazały prowadzone przez wrocławską TVP badania telemetryczne, leśne audycje cieszą się dużym zainteresowaniem widzów: ogląda je około 100 tysięcy osób. Wyemitowane odcinki można oglądać również na stronie internetowej wrocławskiej dyrekcji lasów (www.wroclaw.lasy.gov.pl). Leśnicy tego regionu zapraszają internautów do jej odwiedzenia i obejrzenia filmów.